

Fred, nedrustning og psykologi

PUBLISERT 5. november 2011

Den enorme «overkill»-kapasiteten USA og Sovjet rår over, og presset som stadig utøves i retning av å prioritere utvikling av enda farligere våpen, er en katastrofal utvikling for vår klode. Altfor lenge har militærstrategisk tankegang rådet grunnen alene på rustning / nedrustningsområdet, til fortrenghet for dialog mellom mennesker med forskjellig utgangspunkt for sin samfunnsforståelse, sin menneskeforståelse. Slik dialog er essensiell om de fastlåste holdninger og den farlige utviklingen mellom maktblokkene skal kunne endres slik at nedrustning og varig fred blir mulig.

Den nye type forståelse og analyse av tenkning, av samspill mellom mennesker, av prosess, som psykologer forvalter, er en særdeles viktig innfallsport. Ikke minst forståelse av menneskers tendens til å gjøre forskjeller til motsetninger, som et forsvar for egen virkelighetsopplevelse, og dernest plassere skyld hos sin motstander – istedenfor aktivt å arbeide for å overskride motsetningene, slik at problemløsning blir mulig..

Fordi psykologer vet at slikt «selvforsvar» øker med økende angstnivå, skjønner vi også at i en situasjon hvor selve menneskehetens eksistens på jorda er truet, vil vanskene med å få gjennomslagskraft for nytenkning, for nye handlingsmønstre, være ekstra store. Da blir nytenkning – spesielt av lederne – sett som den største faren, ikke den politikk som har ført til den farlige situasjonen.

Å forvalte kunnskap om slike almenmenneskelige reaksjonstendenser forplikter.

Hittil har en dypere psykologisk forståelse og analyse vært mangelvare på dette livsviktige området.

Som det vil fremgå, er det min overbevisning at psykologer kan gi viktige bidrag i arbeidet med for fred og nedrustning, men: det haster!

Wenche Håland på lederplass i Tidsskriftet, mai 1983

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 11, 2011, side 1101